

Föreningen Södermanlands Ornitologer

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Att: Kristina Jiselmark

611 86 Nyköping

Yttrande om Hornafjärdens naturreservat dnr. 511-5597-2 013

Föreningen Södermanlands Ornitologer /FSO har tillsammans med Naturskyddsföreningen Sörmland diskuterat denna remiss. Vi vill avge följande synpunkter på de skötselplaner som föreslås för reservatet

Prioriterade bevarandevärden.

De prioriterade bevarandevärdena är bra. Speciellt tilltalande är att lövsuccessioner, succession och störningsregimer som naturlig dynamik, påverkar förslagen till skötsel.

Mycket angeläget och långsiktigt helt avgörande är att sjöns karaktär som näringsfattig klarvattensjö inte äventyras. Detta är avgörande för bevarandevärden och inte minst för ett högkvalitativt friluftsliv.

Restriktioner måste till som garanterar att vattenskoteråkning inte äventyrar intentionerna i Natura 2000. Bör gälla såväl reservatet som hela Båven.

Intentionerna för reservatet är goda.

Följande känns ändå angeläget att påpeka.

Tillsyningsmännens funktion är helt nödvändig. En nyckelfunktion som bör utvecklas till att omfatta också ett värdskap åt ett rekreationssökande friluftsliv.

Flerspråkiga foldrar och skyltar för en besöksnäring på reservatets och Båvens villkor.

Tillsyningsmännens arbetsvillkor behöver bli tydligare och tryggare än i dag.

Fågelskyddet.

Fiskgjuse. Situationen för arten inom reservatet och i Båven är negativ. Inte minst inom reservatet bör försök att kanalisera fiskgjusen till i möjligaste mån störningsfria boplatser redan nu inledas. Byggnad av konstbon som kan leda till stadigvarande häckning i decennier. Erfarenheter från senare år pekar på instabilitet och rörlighet, förmodligen till en del beroende på brist på optimala boträd. En instabilitet som gör att nuvarande fågelskyddsbestämmelser

fungerar dåligt för fiskgjusen. Samtidigt som allmänhetens respekt för fågelskyddet äventyras då häckplatser och skydd inte sammanfaller.

Storlom. Reservatet bedöms beröra, helt eller delvis, 5 till 7 revir för arten. Antalet varierar mellan åren troligen på grund av vattenståndet vid tiden för äggläggning varierar och eller på tillfälligheter i form av störningar under samma tid. Inom reservatet bör i genomsnitt 2 till 2,5 storlomsungar per år komma på vingarna. *Uppföljning bör ske.*

Aktiviteter som ger upphov till planlöst åkande härs och tvärs över vattnet bör inte tillåtas före första delen av juni. Berör aktiviteter vindsurfing, vattenskidåkning, trollingfiske, etc.

Havsörn. Även om havsörnen för närvarande inte häckar inom det föreslagna reservatet är ett för arten anpassat fågelskydd önskvärt. Kanske främst långfärdsskridskoåkning under senvintern då havsörnen inlett årets häckning med äggläggning och påbörjad ruvning. Kanske bör i ett område som detta, kanalisering av havsörnshäckningar övervägas? Det gäller att skapa förutsättningar för en av allmänheten accepterad *långsiktig* lösning. Samexistens med en exklusiv art som havsörn i ett tätbefolkat och hårt utnyttjat tillväxtlandskap kan kräva åtgärder. Tidsperspektivet *de närmast kommande 50 åren.*

Friluftsliv.

Att en miljö som den Hornafjärden erbjuder ska brukas för rekreation och friluftsliv är både självklart och med den allemansrätt som råder, *helt ofrånkomligt*. Bullrande och andra störande aktiviteter för att ett kvalitativt rikt friluftsliv med höga upplevelsevärden ska bestå behöver begränsas. Det är inte rimligt om en typ av "friluftsliv" tar loven av andra.

Forskning

Reservatet erbjuder möjligheten att arbeta **adaptivt** och utan inblandning av markägare.

Hämta erfarenheter tillämpliga i reservatet och ibland också i övriga Båven och kanske också i andra invatten. Erfarenheter som förhoppningsvis är sådana att även markägare kan övertygas om att se sig som vinnare.

Med öar som väl avgränsade landområden, god kunskap om markförhållandena och inte minst med känd historisk markanvändning, erbjuder Hornafjärdens naturreservat möjligheter till mycket intressant och angelägen forskning. Till exempel studier av spridningsbiologi för krävande svampar som exempelvis gränsticka och ullticka, båda beskrivna som nordliga, boreala arter. Stannfåglar som till exempel mesar är ett annat förslag till angelägen forskning. Flera missgynnade arter, organismgrupper i det brukade landskapet kan säkert vara aktuella. (En typ av forskning som också skärgårdens och de stora sjöarnas öar bör ge möjligheter till).

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder.

Skötselområde och skötselåtgärder.

1a: Området har, på grund av sin storlek, kanske de störst förutsättningar för samexistens mellan friluftsliv och störningskänsliga risbohäckare. Åtgärder som ger förutsättningar för tall att utvecklas till att bli vidkroniga och nå riktigt höga åldrar föreslås. Hindra gran från att växa in och skugga utvalda träd.

1b: Naturvårdsbränning ett mycket tilltalande förslag.

2: Tidsenligt och bra förslag. Häckfågelfaunan knuten till successioner bör vara av intresse att inventera. Kan ge indikation om värde traktens fauna?

3: På sikt föreslås kontrollerad ståndortsanpassad naturvårdsbränning alternativt skötsel för att efterlikna brand. Motiv främst för Torsön som för Hånö 1:a ovan. Åtgärder på lång sikt och med hänsyn tagen till bland annat krävande svampar.

I händelse av oavsiktlig brand bör beredskap finnas att utnyttja tillfället i naturvårdande syfte.

För Södermanlands Ornitologer /FSO

Lennart Eriksson

2013-12-14